

Justitiedepartementet

Enheten för migration och asylpolitik

Rådets möte (RIF) den 13-14 december 2011

Dagordningspunkt 5

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har gett in i någon medlemsstat (omarbetning)
= En process för tidig varning, beredskap och hantering av asylkriser

Syftet med behandlingen i rådet
Diskussion om ordförandeskapets förslag.

Dokument
Det har ännu inte presenterats något dokument inför behandlingen i rådet.

Tidigare dokument
KOM(2008) 820 slutlig
Faktapromemoria 2008/09:FPM73

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden och överläggning med Socialförsäkringsutskottet
Inför RIF-rådet den 27-28 oktober 2011.

Bakgrund

Inom ramen för det gemensamma europeiska asylsystemet antog kommissionen i december 2008 ett förslag om omarbetning av Dublinförordningen (rådets förordning 343/2003/EG), som innehåller regler för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en asylansökan som lämnas in i en medlemsstat.

Bland annat har kommissionen föreslagit att det ska införas en möjlighet att besluta om ett tillfälligt stopp av överföringar enligt Dublinförordningen av asylsökande till en medlemsstat som har en begränsad mottagandekapacitet och utsätts för ett särskilt starkt tryck, eller om det finns farhågor om att överföringar enligt Dublinförordningen kan leda till att asylsökande inte tillförsäkras sina rättigheter i den ansvariga medlemsstaten (den s.k. suspenderingsmekanismen).

Förhandlingar om kommissionens förslag har pågått i rådet sedan 2009. Under förhandlingarna har texten kunnat konsoliderats på en rad punkter. Delar av förslaget är dock komplicerade och de utestående frågorna delvis beroende av andra rättsakter på asylområdet, där förhandlingsarbete också pågår, varför rådet hittills inte har lyckats nå en politisk överenskommelse.

Särskilt komplicerad har kommissionens förslag att införa en suspenderingsmekanism visat sig vara. Flertalet medlemsstater har motsatt sig att suspenderingsmekanismen införs, och har inte heller godtagit det förslag till en mer begränsad mekanism, vilket presenterades av det ungerska ordförandeskapet under våren 2011.

Under sommaren och hösten har en diskussion pågått inom rådet om hur man ska kunna komma vidare i förhandlingarna. Inför RIF-rådet den 13-14 december 2011 har det polska ordförandeskapet föreslagit att det i Dublinförordningen ska införas en rambestämmelse om en process för tidig varning, beredskap och hantering av asylkriser. Syftet är att denna process ska ersätta suspenderingsmekanismen.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har angett som rättslig grund artikel 63.1 a i EG-fördraget (motsvarar nuvarande artikel 78 EUF-fördraget).

Beslut fattas av Europaparlamentet och rådet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet (artikel 294 EUF-fördraget), med kvalificerad majoritet i rådet.

Svensk ståndpunkt

Sverige eftersträvar ett fördjupat samarbete inom asylområdet och ser ett väl fungerande Dublinsystem som en viktig beståndsdel i ett gemensamt europeiskt asylsystem. Sverige har i stort välkomnat förslaget.

Sverige är positiv till de delar av förslaget som bidrar till att tillämpningen av Dublinförordningen fungerar effektivt och anser att det är viktigt att Dublinprocessen präglas av rättssäkerhet för den enskilde. Samtidigt är det viktigt att förändringar i regelverket inte leder till att handläggningstiderna eller kostnaderna ökar. Sverige är tveksam till att införa en suspenderingsmekanism i Dublinförordningen, men beredd att diskutera utformningen av en kompromisslösning.

Ordförandeskapets förslag syftar till att upptäcka och åtgärda brister i de nationella asylsystemen på ett så tidigt stadium som möjligt och ersätter förslaget att införa en suspenderingsmekanism. Sverige är beredd att stödja förslaget, för att om möjligt komma vidare i förhandlingarna.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet antog i maj 2009 en lagstiftningsresolution med vissa ändringsförslag, som i huvudsak innebär att parlamentet anslöt sig till kommissionens omarbetningsförslag.

Förslaget

Det huvudsakliga syftet med kommissionens omarbetningsförslag är enligt kommissionen att effektivisera systemet samtidigt som den sökandes rättsäkerhet tas till vara, samt att införa en mekanism för att hantera situationer då en medlemsstat står inför ett särskilt starkt tryck på sitt asylsystem och då det finns allvarliga brister i asylsystemet.

Ordförandeskapets förslag om en process för tidig varning syftar till att i ett tidigt skede upptäcka brister i medlemsstaternas asylsystem, särskilt de som står inför en ökande tryck av asylsökande och andra migranter, för att man på EU-nivå ska kunna vidta nödvändiga åtgärder.

Processen föreslås bygga på följande steg:

- Om information som samlats enligt förordning 439/2010/EU om inrättandet av ett europeiskt stödkontor för asylfrågor (EASO-förordningen) visar brister i asylsystemen, vilka kan påverka tillämpningen av Dublinförordningen, får kommissionen i samarbete med stödkontoret utfärda rekommendationer till den berörda medlemsstaten.
- Den berörda medlemsstaten kan upprätta en förebyggande handlingsplan och ska i så fall regelbundet rapportera om genomförandet av handlingsplanen till rådet och kommissionen.
- Om den förebyggande handlingsplanen inte leder till en förbättring av situationen får kommissionen och den berörda medlemsstaten utarbeta en krishanteringsplan. Den berörda medlemsstaten ska regelbundet rapportera till kommissionen om genomförandet, och kommissionen ska informera Europaparlamentet och rådet om utvecklingen.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Bestämmelserna i Dublinförordningen är direkt tillämpliga i Sverige. Med undantag för reglerna om överklagandeinstitutet, rätten till offentligt biträde i vissa fall samt regler om förvar, innebär kommissionens förslag inte några större förändringar i förhållande till vad som idag gäller enligt svensk rätt. De bestämmelserna som kan

påverkas återfinns i utlänningslagen (2005:716) och utlänningsförordningen (2006:97).

Ekonomiska konsekvenser

En preliminär bedömning av de ekonomiska konsekvenserna för den svenska statsbudgeten är att om det ursprungliga förslagets bestämmelser införs, kan det komma att medföra vissa ökade kostnader för statsbudgeten. Finansiering av eventuellt tillkommande kostnader ska ske enligt de principer som gäller för EU-beslut som får konsekvenser för den nationella budgeten, dvs. med motsvarande utgiftsminskningar inom berört utgiftsområde.

Om det ursprungliga förslaget om suspenderingsmekanismen skulle införas, skulle detta sannolikt ha medfört ekonomiska konsekvenser för den nationella budgeten, eftersom ett stopp av överföringar till någon medlemsstat skulle innebära att Sverige får ta på sig ansvaret för prövningen av asylansökan i sak. Ordförandeskapets aktuella förslag om att arbeta förebyggande och vidta åtgärder på ett mycket tidigare stadium, bedöms dock inte få några konsekvenser för statsbudgeten. De åtgärder som kan komma att vidtas bedöms påverka främst EU-budgeten, och rymmas inom befintliga ramar.